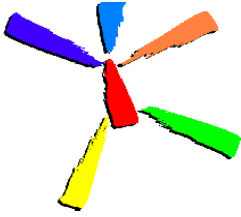

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep

0030 Oslo

postmottak@hod.dep.no

Oslo, 6. oktober 2011

Innspill til høringsnotat angående forslag til forskriftsendringer og nye forskrifter som følge av Prop. 91 L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Fagrådet innen rusfeltet ser det som positivt at det er lagt frem en samlet fornying og endring av forskrifter slik at dette kan sees i sammenheng.

Fagrådet innen Rusfeltet vil kommentere de forskriftene som vi mener vil påvirke det rusrelaterte arbeidet i kommunene og spesialisthelsetjenesten. Dette gjelder ny forskrift om hva som skal anses for institusjon i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, ny forskrift om helsepersonellovens anvendelse for personell som yter tjenester omfattet av helse og omsorgstjenesteloven og endringer i forskrift om individuell plan, herunder bestemmelser om koordinator, og forskrift om habilitering og rehabilitering.

Det vil komme et eget høringsnotat om fastlegeforskriften. Det legges ikke opp til å innføre kommunal medfinansiering i TSB og psykisk helsevern fra 2012. Det samme gjelder betalingsplikt for utskrivingsklare pasienter. Disse temaene vil ikke bli kommentert her.

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo

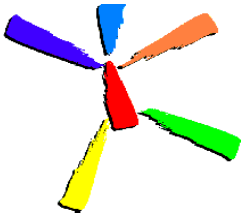
telefon 22 42 44 77

e-post: fagraadet@rusfeltet.no

www.rusfeltet.no

organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterede problemer

Stortinget har vedtatt ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Dette lovverket kommer til å bety mye for rusavhengiges hverdag og muligheter til et verdig liv. Lovverket er ment å tydeliggjøre kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester (innbefatter også sosiale tjenester), uten at kommunen samtidig pålegges bestemte måter å organisere dette på. Kommunens plikter er utformet overordnet og profesjonsnøytral. Sosialtjenestelovens § 6-1 som omhandler hjelpetiltak direkte rettet mot rusmisbruk er utelatt.

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo

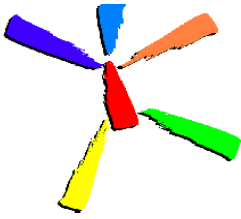
telefon 22 42 44 77

e-post: fagraadet@rusfeltet.no

www.rusfeltet.no

organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

Generelle merknader til loven og forskriftene

Fagrådet innen rusfeltet er bekymret for det rusfaglige arbeidet med ny kommunal helse- og omsorgslov og forslagene til nye/endringer i eksisterende forskrifter.

I dette forslaget videreføres retningen fra lovverket om profesjonsnøytralitet, et overordnet lovverk og ingen bestemte måter å organisere tjenestene på.

Kompetanse og profesjonsnøytralitet

Det foreslås ikke forskrifter om kompetansekrav eller spesifikke krav til innhold. Dette følger av at lovverket er utformet overordnet og profesjonsnøytralt. Samtidig vil Samhandlingsreformen føre til nye og endrede kompetansebehov i kommunene. Det har lenge vært en utfordring for kommunene å tiltrekke seg ansatte med kompetanse, samtidig som det oppstår muligheter til å «spare» penger ved å benytte seg personell uten den kompetanse som trengs.

Fagrådet er bekymret for kommunens fristelse til å spare penger og i mindre grad ansette fagpersoner. Det finnes fortsatt holdninger og moralisme som gir utslag i dårligere tjenester til rusmisbrukere. De blir ikke sett på som “verdige mottakere av hjelp” eller det oppleves at hjelpen ikke nytter, noe som bunner i manglende kunnskap og kompetanse om avhengighet og metoder å jobbe etter.

Overordnet lovverk

Lovverket er utformet overordnet og generelt, og legger også til rette for at oppgaver kan flyttes, strukturelle endringer kan innføres, og fremtidige endringer i oppgavefordeling mellom kommune og spesialisthelsetjenesten skal kunne skje.

Fagrådet ser argumentene for å ha en lovtekst som er overordnet, men er allikevel bekymret for konsekvensene av dette i forhold til rusmiddelavhengighet. Disse generelle og overordnede formuleringene kan medføre en svekkelse av rusavhengiges tilbud i kommunen og være til hinder for at rusmiddelavhengige ytes de hjelpetiltak de er i behov av.

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo

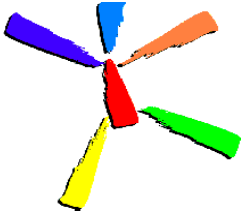
telefon 22 42 44 77

e-post: fagraadet@rusfeltet.no

www.rusfeltet.no

organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

Helse som dominerende

Det som allikevel er det mest påfallende med det nye lovverket og forslag til forskriftene er at helse er så dominerende i forhold til sosiale tjenester. Lovverket har et for ensidig fokus på helse, sykdom og omsorg og det utelukker i stor grad begrepet sosialt arbeid.

I loven ligger kommunens ansvar for å yte tjenester av mer sosialfaglig art innbefattet i begrepet "helse- og omsorgstjenester". Omsorgsbegrepet er ikke dekkende for sosiale tjenester. Lov om sosiale tjenester har i seg et samfunnsperspektiv som handler om at sosiale problemer ikke bare kan forklares på individnivå, men også på et samfunnsnivå.

Vi vet at fokus på medisinske forklaringsmodeller på rusmiddelavhengighet de siste årene har fortrent fokus på sosialfaglige tiltak (Astrid Skretting: Tjenestetilbudet til rusmiddelmissbrukere - noen utviklingstrekk, Fortid 4/2010).

Fagrådet er bekymret for det sosialfaglige perspektivet i rusarbeid. Og undrer oss over hvorfor begrepet sosialt arbeid ikke skal brukes i dette lovverket og forskriftene tilknyttet dette.

Forslag til forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon

Det foreslås at bolig med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige skal regnes som institusjon, men skal være unntatt fra helsepersonell-lovens bestemmelser som pålegger helseinstitusjoner plikter etter helsepersonelloven. Og det foreslås også av disse institusjonens også skal ligge utenfor pasientskadelovens virkeområde.

Disse institusjonene som ikke yter helsetjenester, men det vi tidligere ville kalle sosiale tjenester, skal kalles helse – og omsorgsinstitusjoner. De skal allikevel ikke omfatte av pasientskadeloven, fordi det ikke primært ytes helsetjenester.

Dette forslaget til forskrift er ment å tydeliggjøre rusarbeidets plass i det kommunale arbeidet, men det er vanskelig å se. Dette virker ikke utredet godt nok.

Ny forskrift om helsepersonellovens anvendelse

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo

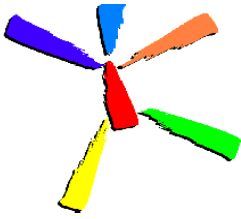
telefon 22 42 44 77

e-post: fagraadet@rusfeltet.no

www.rusfeltet.no

organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

Ut fra § 2-1 i Helse- og omsorgstjenesteloven følger det at helsepersonelloven skal gjelde tilsvarende for alle som yter helse- og omsorgstjenester (også sosiale tjenester) i henhold til loven. Forskriften foreslår at personell som ikke er helsepersonell ikke skal underlegges dokumentasjonsplikt slik helsepersonell er, men utredes nærmere.

Det er riktig at ansatte som yter tjenester i forhold til rusavhengighet jobber side om side. Og at personell til nå har vært regulert utfra ulike lovverk. Vi har forståelse for behovet av felles rammeverk, men å definere sosialfaglig personell som helsepersonell løser ikke denne utfordringen. Denne situasjonen med ulikt regelverk å forholde seg til, vil nå bare forskyve seg fra helse til NAV. Konsekvensene av det nye lovverket virker ikke ferdig utredet.

Hvilke krav som skal settes for dette personells dokumentasjon av arbeidet og plikter i forhold til dokumentasjon skal utredes videre og taes opp til høring på et senere tidspunkt. Fagrådet innen rusfeltet støtter dette viktige arbeidet..

Forslag til endring av forskrift om individuell plan, herunder bestemmelser om koordinator, og forskrift om habilitering og rehabilitering

Fagrådet innen rusfeltet er positive til at det presiseres i forslaget at kommunen har plikt til å tilby koordinator uavhengig av om pasienten ønsker IP og at koordinator skal sikre at den enkelte pasient får tilbud om IP hvis vilkårene er tilstede.

Spesialisthelsetjenesten får også plikt til seg å oppnevne en koordinator og dette vil antagelig styrke samarbeidet mellom de to forvaltningsnivåene til det beste for pasienten.

Oppsummerende

Den nye loven om kommunale helse- og omsorgstjenester og forskriftene ivaretar verken den rusavhengiges rettigheter eller det kommunale rusarbeidet. Det er flere viktige grunner til det; lovverket er for generelt utformet, det har et ensidig fokus på helse og sykdom og det utelukker sosialt arbeid i stor grad.

Kommunen er "rusfeltets bærebjelke". En kommune skal romme helheten og tjenestene må være i tilstrekkelig omfang, tilgjengelige og mangfoldige. Fagrådet innen rusfeltet er

---

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo

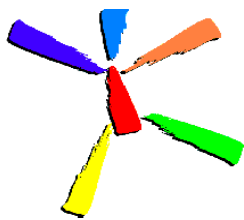
telefon 22 42 44 77

e-post: fagraadet@rusfeltet.no

www.rusfeltet.no

organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

bekymret for rusmisbrukeres tilbud og et kommunalt rusarbeid uten kompetanse og fagfolk. Og dette samtidig som kommunen får overført flere oppgaver fra Spesialisthelsetjenesten.

Med vennlig hilsen

Fagrådet innen rusfeltet i Norge

Erling Pedersen

Leder

Bente Øfsti

Nestleder

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo

telefon 22 42 44 77

e-post: fagraadet@rusfeltet.no

www.rusfeltet.no

organisasjonsnummer 975 688 623